

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Reforma předpisového rámce pro elektronické komunikace vstoupila do závěrečné fáze

Česká republika je jako členský stát Evropské unie povinna zajistit ve lhůtě do 25. května 2011 transpozici dvou směrnic Evropského parlamentu a Rady z 25. listopadu 2009, které byly vyhlášeny v Úředním věstníku EU 18. prosince 2009 a společně tvoří reformu předpisového rámce pro elektronické komunikace z roku 2002.[1] Elektronické komunikace představují i po desíti letech, kdy se tento termín užívá v praxi a především v relevantních předpisech evropského práva (od 1. května 2005 také českého vnitrostátního práva), stále spíše neznámý fenomén.

K tomu přispívá i to, že ačkoliv tento termín do evropské právní praxe zavedla Evropská komise, je to právě ona, která se soustavně vrací zpět k zastaralým a tudíž nepřesným pojmům, údajně jen proto, aby jí veřejnost a sdělovací prostředky lépe rozuměly. Výrazem elektronické komunikace se přitom rozumí objektivní stav, k němuž dospěla konvergence dříve rigidně oddělovaných sektorů telekomunikací, vysílání a informačních technologií.[2] Tato konvergence v rámci tržního a technologického vývoje dospěla do stadia, kdy bylo toto dělení překonáno do té míry, že by všechny přenosové sítě a služby měly být předmětem jediného předpisového rámce a jednotných pravidel. Evropský parlament a Rada ministrů (telekomunikací, dopravy a energetiky členských států EU) proto na sklonku roku 2001 přijaly soubor pěti směrnic, které společně vytvořily základ platné právní úpravy pro správu a regulaci elektronických komunikací, tedy „starých“ telekomunikací, dříve odděleného vysílání a rychle dopředu se deroucích informačních a komunikačních technologií. Tento soubor se nazývá **předpisovým rámcem pro elektronické komunikace** a jeho jádro tvoří tzv. rámcová směrnice a čtyři k ní komplementární specifické směrnice (autorizační, přístupová, o univerzální službě a o soukromí a elektronických komunikacích). Soubor směrnic Evropského parlamentu a Rady představuje základ právní úpravy elektronických komunikací v právních řádech všech členských zemí EU; v České republice se tak děje prostřednictvím zákona č. [127/2005](#) Sb., o elektronických komunikacích a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a prováděcích právních předpisů k němu.[3]

Základ evropské právní úpravy elektronických komunikací vyžaduje s ohledem na dynamiku tržního a technologického vývoje pravidelné kontroly a revize. Komisi to ukládají citované směrnice: článek 25 rámcové směrnice, článek 16 autorizační směrnice, článek 17 přístupové směrnice, článek 36 směrnice o univerzální službě a článek 18 směrnice o soukromí a elektronických komunikacích. V průběhu let 2005 - 2007 Komise provedla plánovanou revizi regulačního rámce.[4] Nešlo jen o běžnou a rutinní „kontrolní akci“ ve vztahu k transpozici citovaných směrnic EP a Rady (touto otázkou se pravidelně zabývají tzv. implementační zprávy Komise); revize zevrubně a do hloubky posoudila soulad předpisového rámce se stavem tržních a technologických změn, jeho implementaci ve vnitrostátních právních řádech členských zemí, a vytvořila předpoklady pro adekvátní návrhy změn všech dotčených předpisů sekundárního práva Evropských společenství vydaných pro oblast elektronických komunikací podle článků 86 a 95 Smlouvy o založení Evropského společenství. 13.

listopadu 2007 Komise zahájila několikaletý legislativní proces, který vyvrcholil 25. listopadu 2009 schválením dvou revidovaných směrnic Evropského parlamentu a Rady a nového nařízení, které společně vytvářejí reformu předpisového rámce. Jde konkrétně o:

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1211/2009 ze dne 25. listopadu 2009 o zřízení Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací (BEREC) a Úřadu;
- směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. listopadu 2009, kterou se mění směrnice 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací, směrnice 2002/58/ES o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací a nařízení (ES) č. 2006/2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele;
- směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/140/ES ze dne 25. listopadu 2009, kterou se mění směrnice 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací, směrnice 2002/19/ES o přístupu k sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením a o jejich vzájemném propojení a směrnice 2002/20/ES o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací.

Reforma předpisů pro služby a sítě elektronických komunikací mění předpisy Evropského společenství o sítích a službách elektronických komunikací z roku 2002. Vstoupí v platnost 25. května 2011 a jejími hlavními prvky jsou:

- nová práva spotřebitele, jako je právo změnit operátora elektronických komunikací ve zkrácené lhůtě a právo na informace o transparentních a srovnatelných cenách; možnost volat na bezplatné číslo z ciziny a účinněji zavedené jednotné číslo tísňového volání 112;
- širší výběr spotřebitele v důsledku větší hospodářské soutěže, především proto, že vnitrostátní regulátoři elektronických komunikací budou moci použít nápravná opatření k „funkčnímu oddělení dominantních operátorů“;
- vyšší bezpečnost při využívání komunikačních sítí, zejména díky novým nástrojům v boji proti spamům, virům a dalším kybernetickým útokům;
- nové rozdělení radiového spektra – základního zdroje všech bezdrátových komunikačních služeb – s cílem urychlit investice do nových infrastruktur a zajistit „přístup k širokopásmovému připojení pro každého“. Ve venkovských oblastech EU má přístup k širokopásmovému připojení průměrně pouze 72 % obyvatelstva. Komise chce překlenout tuto „digitální propast“ kvalitnější správou radiového spektra a uvolnit spektrum pro bezdrátové širokopásmové služby v oblastech, kde je budování nové optické infrastruktury příliš nákladné. Přejít z analogového televizního vysílání na digitální uvolní podstatnou část radiového spektra (tzv. „digitální dividendu“), již bude možno využít;
- lepší regulace v oblasti elektronických komunikací uvolněním těch segmentů trhu, kde opatření EU na otevření trhu již zvýšila hospodářskou soutěž. To umožní Komisi a vnitrostátním regulačním orgánům zaměřit se na hlavní problémy, např. na trh s širokopásmovým připojením;
- nezávislejší dozor pro zaručení spravedlivé regulace v zájmu spotřebitelů. Regulátoři elektronických komunikací jsou příliš často napojeni na největší operátory, kteří zůstávají v mnohých zemích částečně ve státním vlastnictví. Reforma EU v oblasti elektronických komunikací usiluje o posílení nezávislosti vnitrostátních regulátorů jak na operátorech, tak na státních orgánech.

Nové právní předpisy přinášejí změny jak pro operátory elektronických komunikací, tak pro jednotlivé spotřebitele. Český telekomunikační úřad například získá pravomoc stanovit minimální požadavky na kvalitu služeb s cílem zabránit zhoršení jejich kvality, zamezit překážkám provozu v

síti a odstranit jeho zpomalování. Spotřebitelé, kteří si objednají služby poskytující připojení k veřejné komunikační síti nebo veřejně dostupným službám elektronických komunikací, a jiní koncoví uživatelé, kteří o to požádají, budou mít právo uzavřít smlouvu s jedním nebo s více podniky, které takové služby nebo připojení poskytují. Větší roli bude hrát také bezpečnost osobních údajů, kdy narušení jejich bezpečnosti bude operátor povinen oznámit vnitrostátnímu orgánu a v některých případech i samotnému účastníkovi. Vzhledem k rostoucímu významu Internetu je klíčové zajištění možnosti dostatečně kvalitního a dostupného přístupu pro ty, kteří chtějí nové technologie využívat. Proto je třeba vytvořit podmínky, jež podpoří investice do sítí příští generace. Tomuto cíli by měly sloužit konkrétní změny v právních předpisech, které díky sdílení rizik investic do nových sítí podpoří tržní soutěž, investice a inovace. Další klíčovou změnou je možnost společného využití infrastruktury s cílem snížit náklady na poskytování nových služeb. Regulační orgán tak získá pravomoc uložit operátorům sdílení prostředků nebo majetku včetně budov, vstupů do budov, kabelových rozvodů v budovách, stožárů, antén, rozvodných skříní apod. V oblasti vysílání každý analogový televizní přijímač se zabudovanou obrazovkou s viditelnou úhlopříčkou delší než 42 cm, který je uveden ve Společenství na trh za účelem prodeje nebo pronájmu, musí být vybaven nejméně jednou zásuvkou s otevřeným rozhraním, která umožňuje jednoduché připojení periferních zařízení, zejména přídatných dekodérů a digitálních přijímačů. Každý digitální televizní přijímač se zabudovanou obrazovkou s viditelnou úhlopříčkou delší než 30 cm, který je uveden ve Společenství na trh za účelem prodeje nebo pronájmu, musí být vybaven nejméně jednou zásuvkou s otevřeným rozhraním (buď normalizovanou nebo vyhovující normě přijaté uznaným evropským normalizačním orgánem nebo vyhovující specifikacím používaným v celém průmyslovém oboru), např. zásuvkou společného rozhraní DVB, která umožňuje jednoduché připojení periferních zařízení a může propouštět všechny prvky digitálního televizního signálu, včetně informací týkajících se interaktivních služeb a služeb s podmíněným přístupem.

Velkou pozornost vzbudilo zřízení evropského úřadu pro trh elektronických komunikací, který má napomoci zajistit rychlé a účinné provedení reformy, především to, že důležité komunikační služby (např. Internet, roaming datových služeb, používání mobilních telefonů v letadlech a na lodích a podnikatelské služby přesahující hranice jedné členské země) budou jednotně upraveny ve všech 27 členských státech EU. Nový evropský úřad má za úkol zajistit účinnější plnění funkcí, než tomu bylo u Skupiny evropských regulačních orgánů (ERG) a Evropské agentury pro bezpečnost sítí a informací (ENISA). Nový úřad je odpovědný Evropskému parlamentu a zahrnuje Sdružení regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací (ve zkratce „BEREC“) tvořené Radou vnitrostátních regulačních orgánů všech členských států EU a navazuje tak na dosavadní práci Skupiny evropských regulačních orgánů (ERG). Nově zřízené Radě regulačních orgánů BEREC poskytuje administrativní a odbornou pomoc nově zřízený Úřad, jako subjekt Společenství, který má právní subjektivitu. Úřad tvoří řídicí výbor a správní ředitel.

Reforma předpisového rámce pro elektronické komunikace nesmí v žádném případě znamenat odstup od původní myšlenky regulačního rámce z roku 2002, jehož cílem bylo dosáhnout postupného, regulací podpořeného a institucionálně zajištěného procesu přechodu do prostředí spravedlivé a rovné hospodářské soutěže bez nutnosti regulace ex ante. Nebezpečný průlom do této zásady (o kterou se státní správa a regulace elektronických komunikací v celé EU opírá) byl zaznamenán v Polsku a České republice, v našem případě konkrétně v tzv. technické novele zákona o elektronických komunikacích[5]. Zásadu, že regulovat lze pouze ty trhy sítí a služeb elektronických komunikací, na nichž dosud není zajištěna plná hospodářská soutěž, je bezpodmínečně nutné zachovat. Opak by znamenal popření dosavadního vývoje regulace elektronických komunikací (telekomunikací), který se postupně vytváří již od druhé poloviny osmdesátých let. Všechny členské státy jednotného trhu nyní stojí před složitým, rozsáhlým a odpovědným úkolem: transponovat nové právní předpisy do vnitrostátních právních předpisů v dané lhůtě. To znamená, že všechny dotčené subjekty (legislativy členských států EU, vnitrostátní regulátoři, podnikatelé a subjekty, které se

zabývají komunikačními činnostmi) musí splnit důležitý úkol úplné transpozice reformy předpisového rámce pro elektronické komunikace. Reforma sama v našem právním prostředí by mohla též jednak podnítit seriózní, politicky nepodbarvenou a skutečně odbornou a fundovanou diskuzi o vzniku a o dobrém fungování *jednotného regulátora elektronických komunikací*, jednak v právní vědě přispět k diskuzi, zda nejsme svědky formování *nového právního odvětví*, které integrálně propojuje dosud oddělené a ke škodě věci roztržité právní předpisy pro oblasti informačních a komunikačních systémů, informačních technologií a zpracování dat, sítí a služeb elektronických komunikací a obsahu těchto služeb, audiovizuálních mediálních služeb, služeb informační společnosti a elektronického obchodu a Internetu jako globálního informačního a komunikačního systému.

JUDr. Zdeněk Vaníček

katedra telekomunikační techniky Fakulty elektrotechnické
Českého vysokého učení technického v Praze

[1] Předpisový rámec pro elektronické komunikace z roku 2002 byl pozměněn směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/140/ES [Úř. věst. L 337, 18.12.2009, s. 37] a směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES [Úř. věst. L 337, 18.12.2009, s. 11] a doplněn nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1211/2009 ze dne 25. listopadu 2009 o zřízení Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací (BEREC) a Úřadu [Úř. věst. L 337, 18.12.2009, s. 1].

[2] Článek 5 preambule Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (rámcová směrnice) [Úř. věst. L 108, 24.4.2002, s. 33].

[3] Úplné znění zákona č. [127/2005](#) Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), jak vyplývá z pozdějších změn, vyhlásil předseda vlády ve Sbírce zákonů 8. září 2010 (č. [259/2010](#) Sb.).

[4] Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů o přezkumu předpisového rámce EU pro sítě a služby elektronických komunikací, KOM(2006) 334 v konečném znění, 29. června 2006.

[5] Zákon č. [153/2010](#) Sb., kterým se mění zákon č. [127/2005](#) Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Další články:

- [Stanovisko Spolku pro ochranu osobních údajů k právní úpravě cookies v České republice od začátku roku 2022](#)
- [Základní právní aspekty smart kontraktů - část 2.](#)
- [Úvod do práva smart kontraktů - část 1.](#)
- [Streamování počítačových her z pohledu práva](#)
- [Právní změny v oblasti e-commerce: přísnější pravidla pro objednávková „tlačítka“ v e-shopech](#)
- [QUO vadis 2019?](#)
- [Současná evropská rozhodovací praxe ve věcech omezování internetového prodeje a konec geo-blockingu](#)
- [Režim Safe Harbour v rámci poskytování hostingových služeb](#)
- [Live streaming programů po internetu a povinnost šíření \(must carry\) ve světle judikatury Soudního dvora Evropské unie](#)
- [Poučovací povinnost advokáta a odpovědnost za škodu při výkonu advokacie](#)
- [Novela zákona o ochranných známkách](#)